



ЧЕТВЪРТИЯТ РАЗСТРЕЛ

„Комунистите са мъченици; защото не са важни средствата в борбата им за свобода, а идеята на тази борба. „И свободата ще има своите езуити!“, казва Хайне.”

Кръстомир



Валентин КАРАМАНЧЕВ

Изтекоха години след „Третия разстрел“ на Никола Вапцаров от Марин Георгиев. Но поетът с неотменната до днес присъда е по-жив от „приживе“.

75 години след като бе изправен пред екзекуторския взвод, бе извършен пореден, четвърти опит, да бъде умъртвен духа му в „стрелбището“ на Портал „Култура“ – БГ от неговия главен редактор.

Според избраната от Т. Н. методология: решиш ли да убиеш слон с плескалка срещу мухи, поглеждаш добитъка (както го нарича д-р Берон в „Рибния буквар“), с обърнат бинокъл, за да изглежда слонът колкото досадно ципокрило и замахваш рязко с плескалката.

Вездесъщият (навсякъде и винаги) Тони Николов ежедневно е „портиер“ на портала. В останалите дни на „седмоднева“ участва в кръгли, четвъртити и триъгълни маси, в телевизионни и радиоформати. Той е широк специалист по всичко и тесен капацитет по антикомунизъм. Приспособим като френски ключ за всякакви гайки. Универсален - като сръбски оркестър за сватби и погребения!

На стр. 4



КРИЗАТА НЕ Е ПРИРОДНО БЕДСТВОЕ. НЕЙНОТО ИМЕ Е „ГЕРБ“!

Слово на Корнелия Нинова, председател на ПГ „БСП за България“ произнесено на 24 декември 2020 г. по повод искания вот на недоверие към правителството на ГЕРБ и „Обединени патриоти“

Уважаема госпожо Председател, дами и господа, министри и народни представители! Скъпи жители на Русе, Перник, Ловеч, Плевен, Бобов дол, Сливен, Габрово и Горна Оряховица, благодаря ви, че сте тук. Този вот го внасяме и от ваше име. (По време на изказването тече компютърна презентация.)

Уважаеми професори, проектантите, строители на язовири, пречиствателни станции,

ВиК инфраструктура на България, добре дошли на вас. Благодаря ви, че сте тук. (Ръкопляскания от „БСП за България“.)

Благодаря ви за експертната, която ни дадохте.

В момента вие може би сте най-важните хора в България, защото можете и знаете как да се излезе от тази криза. Добре дошли и на вас!

Искането за гласуване на вот на недоверие на правителството на ГЕРБ и „Обединени патриоти“ е предизвикано от провала в областта на опазването на околна-

та среда и водите. Този провал застрашава пряко живота и здравето на българските граждани. Водната криза в Перник, а вече и в други градове и села, нерегламентираните тонове отпадъци, внесени в България, както и опасните стойности на замърсения въздух, са пряка последица от безхаберие, некомпетентност и корупция в правителството Борисов 3.

Кризата не е природно бедствие. Тя е управленско бедствие.

Ще започна с основата на политиката – нормативната база. Първо, законите и подзаконовите нормативни актове. Съществува Национална стратегия за управление и

развитие на водния сектор, План за действие към нея, Закон за водите, Закон за опазване на околната среда и водите и още много, както и десетки подзаконовите нормативни актове, наредби, правилници, инструкции. Като прибавим към тях европейските регламенти, стават над 30 документа! А в момента се пишат и нови. Разбира се, че се вижда, че тези документи си противоречат един на друг в някои части. Има нормативен хаос по темата за управлението на околната среда и водите. Този нормативен хаос се засилва с функциите, които законите възлагат на институциите. Към нормативния хаос се добавя институ-

ционален такъв. Институциите, които трябва да упражняват политика по околната среда и води, са над 11 – министерства, агенции, областни управители, ВиК оператори, асоциации, кметове! Това означава хаос и предпоставка за безотговорност. Най-доброто доказателство за това е случващото се в Перник, където видяхме как се прехвърля отговорността от министри на кметове, от кметове на областни управители, които не знаят изобщо, че имат отговорност по този въпрос, на ВиК и така нататък. Тоест имаме нормативен, институционален хаос, създаден от правителството.

На стр. 2



Минаха 30 години от 10.11.1989 г. Като политически акт сваленията на Т. Живков се квалифицира по различен начин. Повечето българи го приемат като вътрешно партиен преврат. Някои, като публициста Валери Найденов например го считат за легитимна, законосъобразна промяна във властта. Други като Евгени Дайнов считат, че с този акт започва извършената от тях революция. Лично за нас, авторите, оценката е, че на 10.11.1989 г. наистина бе извършен вътрешно партиен преврат. Най-малкото, защото смяната на властта стана под натиска на тогавашния „голям брат“ – Москва. Друг е въпросът, че смяната във властта беше назряла. Че с този преврат действително започнаха революционни изменения в българското общество и т.н. Понятието преврат за нас не е натоварено с негативен смисъл. Важното е какво следва след преврата – дали само смяна на фракциите във властта или с него започват сериозни трансформации в икономиката, политиката, институциите и пр. на даденото общество.

кът си остава факт – бащите успешно реализираха предоставилите им се от историята възможности. Докато синовете – не успяха. Показателно за това е и, че в периода от 1945 до 1975 г. България се е придвижила от 108 до 65 място в света измерено в БВП по паритета на покупателната способност на глава от населението, коригиран с инфлацията. А в периода 1990 до 2018 г. сме се придвижили от 78 до 64 място. Тоест при бащите сме се придвижили напред с 43 места напред. Докато в периода на синовете сме се придвижили напред само с 14 места.

Учителите в основните и средните училища (на 1000 човека от населението) в периода от 1948 до 1975 г. се увеличават от 4,9 до 6,4. Средногодишният темп на прираст е 1,0 %. В периода от 1990 до 2018 г. учителите се увеличават от 8 до 9,2. Средногодишният темп на прираст е 0,5 %. Вижда се, че средногодишният темп на прираст при бащите е два пъти по-голям, отколкото при синовете.

при управлението на бащите е близо шест пъти по голям от този при синовете.

Важен критерий за състоянието на здравеопазването и смъртността.

Коефициентът на смъртност (промили) в периода от 1945 до 1975 г. намалява от 16,2 до 10,3. Средногодишният темп на прираст е отрицателен и възлиза на: - 1,5 %. В периода от 1990 до 2018 г. коефициентът на смъртност вместо да намалява – обратно, се увеличава. От 12,1 се увеличава до 15,4. Средногодишният темп на при-

своята забележителна книга „Осемнадесети брюмер на Луи Бонапарт“ Карл Маркс остроумно формулира начина, по който историята неизбежно се повтаря: „Хегел отбелязва някъде, че всички събития и личности се появяват, така да се каже, два пъти. Той е забравил да добави: първия път като трагедия, втория път като фарс.“ (Карл Маркс. Фридрих Енгелс. Избрани произведения в десет тома, т. 3, стр. 152, С., стр. 152, подч. м. – П. А.). Повторението по Маркс е все пак добрият вариант, защото е възможно това да стане или по обратния ред, или вторият път да бъде още по-голяма и по-кървава трагедия отколкото първия.



Панко АНЧЕВ

ФАШИЗМЪТ – СПАСИТЕЛЯТ НА КАПИТАЛА

а още по-малко да бъдат отстранени. Тези кризи са периодични, повтарящи се на определена цикличност и макар новото време да е различно от старото, причините им в тяхната основа и смисъл са едни и същи. Едни и същи са и параметрите и последиците – но пак въпреки различията в обстоятелствата и проявенията им. Карл Маркс е забелязал, изучил ги и е обяснил механизмите на кризите в капитализма. Кризите са и едни от най-важните причини за повтаряемостта в историята на модерната епоха.

Другата причина е това, че буржоазното общество съществува постоянно

В условия на гражданска война.

Тя не винаги е кръвопролитна, не винаги се води с оръжие в ръце и не винаги противостоите един срещу други „вражи армии и съювия“ стрелят и убиват. Най-често протича сравнително спокойно, а понякога изглежда, че е прекратена завинаги – толкова тихо е в обществото и държавата. Но причината не е, че хората са се съдобрили и подписали мирни договори. Тази война приключва окончателно едва тогава, когато войската на господстващата класа бъде победена от тази на потиснатата и се установи нова обществено-политическа и икономическа систе-

лечени точки върху земното кълбо. Ще каже човек, че животът му е постоянно разнообразен, променен, резки обрати. И това е така, но тези промени и обрати си приличат все повече с вече станалите преди – най-малкото типологично. Защото са породени от сходни причини и са довели да приблизително същите резултати. Макар да се мъчат да създадат впечатлението, че са напълно различни.

За това и Хегел казва, „не всички събития и личности се появяват, така да се каже, два пъти“.

И точно защото „се появяват, така да се каже, два пъти“, те би следвало да се прогнозира и очакват. Хегел не казва, а и Маркс също, в каква периодичност става това появяване, но познавайки историята, би следвало да знаем какво евентуално политически събития и научно-технически открития; извършват се революции, водят се унищожителни войни, в които загиват много хора. И понеже вече властта не е от Бога, умножават се превратите, а самата власт е нетрайна и подложена на постоянно оспорване и дискредитации от нейните противници и съперници.

Информацията се разпространява мигновено и сред огромнен брой хора, а човек придобива усещането, че всичко е около него и с неговото участие. Няма отда-

БАЩИ И СИНОВЕ – 30 ГОДИНИ ПО-КЪСНО!

От тази гледна точка е несъмнено, че с преврата на 10.11.1989 г., започна сериозна, дълбока трансформация на социално-икономическата и политическата система в България. Факт е, че това е третата поред буржоазна революция в България. За първа с основание се счита така наречената Руско-турска война през 1877-1878 г. Втората, която е вторична, е тази след 9-ти септември 1944 г. След 10.11.1989 г. е третата, също вторична революция.



Проф. д.с.н. Георги НАЙДЕНОВ



Д-р Калоян ХАРАЛАМПИЕВ

12,3. Средногодишният темп на прираст е 3,0 %. В периода от 1990 до 2018 г. студентите се увеличават от 16,9 до 31,7. Средногодишният темп на прираст е 2,3 %. Видно е, че както в основното и средното образование, така и при висшето, успехите на бащите са по добри, отколкото на синовете. При това показвания количествен критерий не отразява катастрофалното понижаване на качеството на висшето образование, за което имаме преки впечатления.

раст е положителен и възлиза на 0,9 %. Тези цифри рисуват ясна картина на здравеопазването и изобико на цялостната дейност на синовете. Те унищожават българския народ. Подобно е и положението и с детската смъртност (промили). В периода от 1945 до 1975 г. тя намалява от 145 до 20. Средногодишният темп на прираст е отрицателен и възлиза на 6,4 %. В периода от 1990 до 2018 г. детската смъртност продължава да намалява – от 15 до 5,8. Средногодишният темп на прираст е отрицателен и възлиза на 3,3 %. Видно е, че темпът на намаляване на детската смъртност при бащите е два пъти по голям, от колкото при синовете. Бащите са работели за народа

Какви са резултатите на бащите и синовете в образованието?

Децата в основните и средните училища (на 1000 човека от населението) в периода от 1948 до 1975 г. се намаляват от 143,1 до 126. (Липсват данни за

Подобно е положението и в здравеопазването. Важен критерий за неговото състояние е средната продължителност на живота (години). В периода от 1945 до 1975 г. средна-



три години). Средногодишният темп на прираст е отрицателен – 0,5%. В периода от 1990 до 2018 г. децата намаляват от 123,6 до 102,2. Отрицателният прираст е: - 0,7%. Несъмнено и в двата случая причините за отрицателния прираст са преградно демографски. Но все пак – факт е, че отрицателният прираст при бащите е по-малък, отколкото отрицател-

та продължителност на живота се е увеличила от 51,9 до 71,3 години. Средногодишният темп на прираст е 1,1 %. В периода от 1990 до 2018 г. средната продължителност на живота се увеличава от 71,5 до 75,3 години. Средногодишният темп на прираст е 0,2 %. Вижда се, че темпът на прираста на средната продължителност на живота

и децата на народа. Синовете си гледат „кефа“.

Могат да се посочат още много данни, които показват, че управлението на синовете е съществено по лошо, от това на бащите.

Защо е така?

Много са причините за качествено по ниската степен на работата на синовете, в срав-

тите на бащите.

За да докажем тази теза, ще разгледаме двата периода от по 30 години – първият от 1945 г. (първата година след Втората световна война за която има данни) до 1976 г. и вторият от 1990 г. до 2018 г.

Какви са темповете на икономическото развитие на България, когато управляват бащите, и какви са те, когато управляват синовете.

От доста години Брутният вътрешен продукт се мери в единици изразяващи паритета по покупателна способност. В такива единици ще го мерим и ние. Тъй като броят на населението и в двата периода се мени съществено, ще разгледаме БВП на глава от населението. В периода от 1945 до 1975 г. БВП по паритета на покупателната способност на глава от населението, коригиран с инфлацията, скача от 1790 до 9710. Средногодишният темп на прираст на БВП в този период е 5,8%. В периода от 1990 до 2018 г. БВП нараства от 9300 до 18 900. Темпът на прираста в този период е 2,6%. Вижда се, че когато управляват бащите темпът на прираст е повече от два пъти по голям, отколкото, когато управляват синовете. Може да се възрази, че това е нормално, тъй като бащите управляват в период, когато се извършва индустриализация. В такъв период темповете обикновено са по-големи, отколкото в други периоди. Такъв момент несъмнено има. Но фа-

резултатите от дейността на бащите и на синовете

30 години след политическия преврат на 9.09.1944 г. и 10.11.1989 г.

Тезата ни е, че резултатите от революцията на синовете, са много по-лоши от резулта-

БАЩИ И СИНОВЕ – 30 ГОДИНИ ПО-КЪСНО!

нение с работата на бащите, за качествено по ниския техничен и обществен морал. Две, според нас са най-важни. Първата е вътрешна. Втората е външна.

Каква е вътрешната причина?

Поколение на бащите се консолидира в хода на антифашистката борба. В продължение на десетилетия след войнишкото въстание 1918 г. професионалните революционери и симпатизантите на Българската комунистическа партия живеяха и действаха в крайно тежки и рискови за живота им условия. Борбата беше като едно сито, с широки дупки. Вътре в ситото останаха само най-едрият камъни. Тоест, хора самоотвержени, твърди, волеви, адекватни. Те образуваха ядрото на комунистическата номенклатура. Заредени с болшевишката

идеология, те извънредно активна действаха в гигантската преобразователна дейност по утвърждаване на капиталистическия начин на производство в България. В качеството си на съвкупен капиталист, те извършиха огромна предприемаческа дейност. Друг е въпросът, че след 1976 г. възходящата фаза на дългата вълна на икономическата конюнктура приключи и започна нисходящата ѝ фаза. В резултат, на което, съвкупният капиталист постепенно банкрутира като собственик на националния капитал. В това време обаче вече беше израсло поколение на синовете на комунистическата номенклатура. Те не са доказвали себе си в хода на каквато и да е борба. Те получават в голяма степен наготово по-добри възможности за професионално развитие от другите от тяхното поколение. Поради

което в тях не се възпитаха морално-волеви качества. След 10.11.1989 г. поколението на синовете много бързо се ориентира, преобръна положителната оценка на основната стратегическа идеология на комунистическата номенклатура – „социалистическа революция, социализъм, обществена собственост“, и изгради идеологическата и политическата „люшккалка“ – „изпълнителен орган-политически резерв“. Завзели властта, синовете организираха превръщането на съвкупния капиталист в съвкупност от капиталисти. Както техният личен, така и техният обществен морал беше под всякаква критика. Настъпни всеобща деморализация на управляващата класа.

Външната причина за деморализацията на управляващата класа

от поколението на синовете е смяната на „големия брат“. До 10.11.1989 г. „големият брат“ беше Русия. След 10.11.1989 г. стана САЩ. Рулетната оценка на основната стратегическа идеология на комунистическата номенклатура си с българския елит, с българската комунистическа номенклатура. Въпреки че имаше контрол над кадровата политика, „големият брат“ не беше дребнав и оставяше известна самостоятелност на българската управляваща класа. Освен това

той представяше за нашата промишленост евтини енергийни суровини. Новият „голям брат“ не спазва никакво приличие. Той най-брутально се меси във вътрешно политическия живот на България. Изисква безусловното подчинение от поколенията на синовете. Изисква от тях открито предателство на националните интереси. Като например недопускане на развитие на руски енергийни проекти на наша територия.

„Големият брат“ изгради военни бази и командни пунктове на наша територия. И ни превърна в обект на руските ракети. Колкото повече предават националните интереси синовете на комунистическата номенклатура, толкова повече нараства тяхната деморализация. Понастоящем положението е безнадеждно. Не се виждат никакви признаци, че на политическия хоризонт може да се появи ново поколение, с качества на поколението на бащите.

ГЕО МИЛЕВ И „ЛИБЕРАЛНИТЕ“ ПРЕОЦЕНИТЕЛИ

125 години от рождението на Гео Милев



Иван Гранитски

Днес, когато нашата култура, а и целият ни живот са подхвърлени на разтерзание от жалки политически вихрушки, когато естетически ценното и непреходното се подменя безпардонно с всякакви ерзаци и художествени мутанти, трябва да извикаме на помощ духа на Гео Милев. Той ще бъде нашият Вергилий, който ще ни изведе към брода на надеждата.

Разбира се, яростният натиск за преоценка на изконни ценности в нашата култура, на който сме свидетели днес, покушенията срещу Ботев, Вазов, З. Стоянов, Гео Милев, Смирненски, Вапцаров, които имат колкото политически, толкова и нихилистичен подтекст, опитите да се разгради храмът на българската душевност са безнадеждно обречени. Ругателите и преоценителите, чиито имена няма да споменем тук поради омерзение, имат една-единствена перспектива – презрението на нацията. И участието на Цеко – грама-

дата на народната ненавист расте и за техните деца ще се говори: аха, това са несретните деца на ония хаджииванчопенчовци, които посегнаха на Ботева, Гео Милева, Вапцарова.

Важно е обаче да си зададем въпроса: защо точно сега, в началото на XXI век, се полагат толкова усилия да се ерозират проверени художествени и естетически ценности, да се подкопае постепенно и в перспектива да се обяви за архаизирано и безнадеждно остаряло литературното наследство на големите български писатели? При това атаката върви по ня-

колко линии. От една страна, системно се подравя присъствието на българската класика в учебно-образователните програми – намаляват се часовете за българска литература, за да се редуцират изучаваните произведения на автори като Добри Чинтулов, Георги Раковски, Захарий Стоянов, Христо Ботев, Пенчо Славейков, Иван Вазов, Алеко Константинов, Любен Каравелов, Пейо Яворов, Димчо Дебелянов, Гео Милев, Христо Смирненски, Никола Вапцаров, Йордан Йовков, Елин Пелин...

На стр. 11



Гео Милев

БЪЛГАРИЯ



РАДКО РАДКОВ

Кой носи на рамо заветния сноп
и сплита косичник от жълта ръкойка?
Кой прави бунтовник от свития роб,
икона от селска девойка?
Кой хвърля в браздата цъфтящи звезди
и ражда мъже легендария?
Кой Левски и Ботев роди –
България!

Кошута ли пие от извор вода,
елен ли с клонати рога я размъща,
с очи я избистря, когато в беда
юнак от Балкан се завръща
и в струите кървава риза пере,
че пукнала пушка обжари я.
Кой с билки кръвта му ще спре –
България!

Когато на паметник хладния бронз
върл флаг с ятаган-полумесец загърля,
от старите църкви излиза Христос
и в пъкъла флага захвърля.
Защото си нямаме две знамена,
едничък е стягът ни, стария,
с лъва в триколюр-светлина –
България!

Димящите турски окопи помни
и щурма на Одрин със „Шуми Марица“.
Поручика, паднал със сабя встрани,
на лоба с разперена птица.
Кой вдига пехотата прашина на щик,
кой с въглена жертвен обгаря я –
да хвъркне със страшния вик –
България!

Не искаш да колиш, тъй както те кла
на пътища лепкави зъл агарянин.
Ти майка дори на врага си била –
арапина с кон аждраханин.
Напет капитан бяла риза пере
през лютия мраз в януария.
Кой няма за теб да умре,
България!

Поетът и истинския свят

На 31 януари 1940 година е роден поетът и драматургът Радко Радков. Във връзка с 80-годишния му юбилей Народно читалище „Надежда 1869“ – Велико Търново, Община Велико Търново и Инициативен комитет, организират Национален форум и изложба „Литературно Търново“ на тема „И словото е истинския свят“, посветени на поета.

Радко Радков е единственият творец в света, двукратен носител на Международната Наполеонова награда „Солензара“ в Сорбоната – за драмите в стихове „Теофано“ (1983) и „Всенаходно бдение за Апостола“ (2005). Заедно с Любомир Левчев е удос-

тоен със званието „Кавалер на френската култура“ за трагедията в стихове „Балдуин Фландърски“, връчена му в Парижкия клуб на сенаторите (1985); носител на Кръста на Френската Академия на науката за литература и изкуство (1985). Лауреат на национални награди за драми в стихове, на църковния орден „Св. Софроний, епископ Врачански“ – I ст. Носител на наградата „Велико Търново“ на Община Велико Търново.

Роден е на 31.01.1940 в Търново, но отраства в Габрово, откъдето е семейството му. Завършва Духовната семинария край Черепиш и класическа филология в СУ „Св. Климент Охридски“. Работи като редак-

тор на отдела за старогръцка и латинска литература в изд. „Народна култура“, София (1966-1969), специалист по раннохристиянска и византийска литература в Института за балканистика при БАН. Преподавател по класически езици във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, завеждащ на Дома за литературно творчество към Окръжния комитет за култура във Велико Търново.

Заедно с режисьора Александър Попов Радков става основател и организатор на Старинния театър в София. Той е



Поетът Радко Радков заедно със своята сестра Елена Богданова (Радкова)

и редактор на антологията „Антична поезия“. Лириката му възражда старинната форма на царския сонет, чиито образци в България създават Иван Вазов, Димчо Дебелянов, Димитър

Бояджиев. През 1985 г., по покана на Ватикана, пред Папа Йоан-Павел II е поставена неговата пиеса „Похвално слово за словото“, по случай 5-годишнината от провъзгласяване на светите братя Кирил и Методий за покровители на Обединена Европа. Радков става „Почетен гражданин на Габрово“ през 2006-а. През 2005 г. получава Международната Евтимиевска награда на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Умира на 1 септември 2009 г. във В. Търново на 69-годишна възраст. През 2012 г. във великотърновската „Алея на творците на България“, е открит паметен знак на Радко Радков, дело на скулптора Панайот Димитров – Понката.